

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: I Kž 566/07-6

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu, u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Vesne Vrbećić kao predsjednice vijeća te Dražena Tripala, mr. sc. Branka Zmajevića, Zlate Lipnjak-Bosanac i Miroslava Šovanja kao članova vijeća, uz sudjelovanje višeg sudskog savjetnika Ivana Protkovića kao zapisničara, u kaznenom predmetu protiv optuženog M. H. i drugih zbog kaznenog djela iz članka 120. stavka 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske, odlučujući o žalbama državnog odvjetnika, optuženog M. H. i optuženog K. H. podnesenima protiv presude Županijskog suda u Vukovaru od 8. ožujka 2007. broj K-14/06, u sjednici vijeća održanoj 27. veljače 2008., u nazočnosti zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske Drage Marincela,

presudio je:

I. Djelomično se prihvaća žalba državnog odvjetnika, preinačuje se prvostupanjska presuda u odluci o kazni pa se optuženi M. H. i optuženi K. H. za kazneno djelo iz članka 120. stavka 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 31/93. i 39/93.) za koje su tom presudom proglašeni krivima na temelju istog propisa osuđuju na kazne zatvora u trajanju po 10 (deset) godina svaki, a na temelju članka 45. stavka 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske optuženicima se u izrečene kazne uračunava vrijeme koje su proveli u pritvoru, i to optuženom M. H. vrijeme od 9. listopada 2000. do 12. veljače 2002. godine te od 18. prosinca 2006. pa nadalje, a optuženom K. H. vrijeme od 5. listopada 2000. do 12. veljače 2002. godine i od 18. prosinca 2006. pa nadalje.

II. Žalbe optuženog M. H. i optuženog K. H. te žalba državnog odvjetnika u preostalom dijelu odbijaju se kao neosnovane te se u pobijanom, a nepreinačenom dijelu potvrđuje prvostupanjska presuda.

Obrazloženje

Pravomoćnom presudom Županijskog suda u Osijeku od 4. studenog 1997. broj K-122/97 su optuženici, a između njih i optuženi M. H. te H. H. proglašeni, u odsutnosti, krivima zbog počinjenja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavka 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske te su osuđeni na kazne zatvora, pri čemu je optuženi M. H. osuđen na kaznu zatvora u trajanju dvanaest godina, a optuženi K. H. na kaznu zatvora u trajanju jedanaest godina.

Osuđeni K. H. lišen je slobode 5. listopada 2000., a optuženi M. H. 9. listopada 2000. godine, pa je rješenjem Županijskog suda u Osijeku od 7. studenog 2000. broj Kv-274/00 (K-122/97) dopuštena obnova kaznenog postupka protiv ova dva optuženika, a kazneni postupak nastavljen je pred mjesno nadležnim Županijskim sudom u Vukovaru.

Presudom Županijskog suda u Vukovaru je od 12. veljače 2002. godine broj K-4/01 djelomično je - i u odnosu na optuženog M. H. i optuženog K. H. - stavljena izvan snage presuda Županijskog suda u Osijeku od 4. studenog 1997. broj K-122/97, pa su na temelju članka 340. točke 3. Zakona o krivičnom postupku ovi optuženici oslobođeni od optužbe da bi počinili kazneno djelo iz članka 120. stavka 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske.

Rješenjem Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 11. siječnja 2006. broj I Kž-557/02 prihvaćena je žalba državnog odvjetnika, ukinuta je prvostupanjska presuda u odnosu na optuženog M. H. i optuženog K. H. te je u tom dijelu predmet vraćen prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

Presudom Županijskog suda u Vukovaru od 8. ožujka 2007. broj K-14/06, koju državni odvjetnik i optuženici sada pobijaju žalbama, pod točkom I. izreke je na temelju članka 397. Zakona o krivičnom postupku djelomično stavljena izvan snage pravomoćna presuda Županijskog suda u Osijeku od 4. studenog 1997. broj K-122/97, i to u odnosu na optuženike M. H. i K. H., a pod točkom II. izreke optuženici M. H. i K. H. proglašeni su krivima zbog počinjenja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavka 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske pa su na temelju istog propisa osuđeni na kazne zatvora svaki u trajanju po sedam godina.

Na temelju članka 45. stavka 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske optuženicima je u izrečene kazne uračunato vrijeme koje su proveli u pritvoru, i to optuženom M. H. vrijeme od 9. listopada 2000. do 12. veljače 2002. godine te od 18. prosinca 2006. pa nadalje, a optuženom K. H. vrijeme od 5. listopada 2000. do 12. veljače 2002. godine i od 18. prosinca 2006. pa nadalje.

Na temelju članka 100. stavka 1. i 2. Zakona o krivičnom postupku oštećenice Ž. G. i A. G. upućene su da imovinskoopravne zahtjeve mogu ostvarivati u parnici.

Na temelju članka 90. stavka 4. u vezi sa stavkom 1. istog članka Zakona o krivičnom postupku optuženici M. H. i K. H. oslobođeni su obveze plaćanja troškova kaznenog postupka.

Protiv ove presude žalbe su podnijeli optuženi M. H., optuženi K. H. i državni odvjetnik.

Optuženi M. H. podnio je žalbu po branitelju, odvjetniku Š. F., zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, povrede kaznenog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja te odluke o kazni i predlaže ukidanje presude i vraćanje predmeta prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje.

Optuženi M. H. podnio je i osobno žalbu te dvije dopune žalbe, ne ističući žalbene osnove, ali iz navoda žalbe proizlazi da se žali zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o kazni, a ne stavlja određeni prijedlog.

Ove žalbe optuženog M. H. razmatrane su kao jedna žalba, jer se žalbeni navodi u njima ponavljaju i dopunjuju.

Optuženi K. H. podnio je žalbu po branitelju, odvjetniku S. Š., uvodno ističući da presudu pobija zbog odluke o kazni, ali iz obrazloženja žalbe proizlazi da se žali i zbog povrede kaznenog zakona te pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, a predlaže ukidanje pobijane presude, podredno njeno preinačenje na način da ga se oslobodi od optužbe, podredno da mu se ublaži kazna.

Optuženi K. H. podnio je i osobno žalbu zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka te pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, ne postavljajući određeni prijedlog drugostupanjskom sudu.

I žalbe optuženog K. H. razmatrane su kao jedna žalba, jer se njihovi žalbeni navodi ponavljaju i dopunjuju.

Državni odvjetnik podnio je protiv prvostupanjske presude žalbu zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog odluke o kaznama te je predložio ukidanje presude u odnosu na optuženog M. H. odnosno preinaku presude izricanjem optuženicima strožih kazni.

Odgovori na žalbe nisu podneseni.

Spis je, u skladu s odredbom članka 360. stavka 1. Zakona o krivičnom postupku, dostavljen na dužno razgledanje Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske koje se podneskom očitovalo o žalbama na način da žalbu državnog odvjetnika smatra osnovanom i predlaže njeno prihvaćanje, a žalbe optuženika smatra neosnovanima te je predložilo njihovo odbijanje, a kod tog prijedloga ostao je i zamjenik Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske nazočan na sjednici drugostupanjskog vijeća.

Žalba državnog odvjetnika djelomično je osnovana, a žalbe optuženika nisu osnovane.

U odnosu na žalbe zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka:

Optuženi M. H. u žalbi tvrdi da izreka presude proturječi opisu djela iz izmijenjene optužnice, jer da je njemu tom optužnicom bilo stavljeno na teret počinjenje djela u svojstvu „pripadnika paravojnih formacija“, a takvo njegovo svojstvo ispušteno je iz presude.

Iz ovakvog obrazloženja žalbe nije razvidno o kojoj od bitnih povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 354. Zakona o krivičnom postupku bi se, po stajalištu žalitelja, radilo.

Stoga na ove navode valja odgovoriti da okolnost da je prvostupanjski sud iz činjeničnog opisa radnji kaznenog djela za koje je optuženike proglasio krivima ispuštio tvrdnju iz optužnice da je optuženi M. H. bio pripadnik paravojnih formacija ne predstavlja povredu odredaba kaznenog postupka. Naime, sud prvog stupnja ispravno je opis radnji djela, pa i ove okolnosti koja se odnosi na svojstvo optuženog H., uskladio s činjeničnim utvrđenjima koja je utemeljio na rezultatima provedenog dokaznog postupka, pri čemu nije povrijedio identitet optužbe, jer nije prekoračio optužbu (članak 354. stavak 1. točka 9. u vezi s člankom 336. stavkom 1. Zakona o krivičnom postupku), niti je nepotpuno riješio predmet optužbe (članak 354. stavak 1. točka 7. Zakona o krivičnom postupku), a za takvu izmjenu opisa radnje djela dao je jasne i valjane razloge (posljednji odlomak na stranici 29 pisane presude) koje prihvaća i ovaj drugostupanjski sud, pa nije počinjena niti bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 354. stavka 1. točke 11. Zakona o krivičnom postupku.

Optuženi H. tvrdi i da mu je dostavljena nepotpuna presuda, ali ovaj navod ničim ne dokumentira, pa stoga valja navesti da je, prema otpremnom štambilju na listu 745 spisa, strankama otpremljen prijepis pisane presude istovjetan izvorniku koji se nalazi u spisu, a koji nema manjkavosti o kojima govori žalitelj.

Optuženi K. H. u žalbi ističe i da je član raspravnog vijeća bio sudac koji je ranije bio predsjednik vijeća koje je donijelo oslobađajuću presudu.

Ova okolnost, međutim, ne predstavlja bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz članka 354. stavka 1. točke 1. Zakona o krivičnom postupku, jer rješenjem ovog suda od 11. siječnja 2006. broj I Kž-557/02, kojim je ukinuta presuda Županijskog suda u Vukovaru od 12. veljače 2002. godine broj K-4/01 ranije donesena u ovome postupku, nije bilo određeno da se nova glavna rasprava pred prvostupanjskim sudom treba održati pred potpuno izmijenjenim vijećem, pa nije bilo niti zapreke da sudac koji je sudjelovao u donošenju ukinute presude sudjeluje i u ponovljenom postupku.

Stoga prvostupanjski sud nije počinio povrede odredaba kaznenog postupka na koje u žalbama ukazuju optuženici, a niti druge bitne povrede odredaba kaznenog postupka na koje drugostupanjski sud, u skladu s odredbom članka 366. stavka 1. točke 1. Zakona o krivičnom postupku, pazi po službenoj dužnosti.

U odnosu na žalbe zbog povreda kaznenog zakona:

Optuženici H. i H. u žalbama tvrde da je sud prvog stupnja povrijedio kazneni zakon jer je propustio primijeniti članak 6. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949., prema kojemu se ta konvencija ne primjenjuje ako je došlo do prestanka vojnih operacija, a one su prestale padom V. 18. studenog 1991.

Međutim, člankom 6. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. propisano je da će se ta Konvencija primjenjivati čim započne neki sukob ili okupacija spomenuti u članku 2. (stavak 1.), da na području stranaka sukoba primjena Konvencije prestaje općim prestankom vojnih operacija (stavak 2.), da na okupiranom području primjena te Konvencije prestaje godinu dana nakon općeg prestanka vojnih operacija, ali da će okupacijska sila za vrijeme trajanja okupacije - utoliko koliko vrši funkcije vlade na tom području - biti vezana odredbama članaka 1. do 22, 27, 29 do 34, 47, 49, 51, 52, 53, 59, 61. do 77. i 143. Konvencije (stavak 3.) te da zaštićene osobe, do čijeg će oslobođenja, repatrijacije ili ponovnog nastanjenja doći nakon toga roka, uživaju u međuvremenu pogodnosti Konvencije (stavak 4.).

Dakle, rok za prestanak primjene ove Konvencije veže se uz opći prestanak vojnih operacija, a ne uz prestanak vojnih djelovanja na nekom ograničenom području, kao što je to, u ovome slučaju, bilo područje Vukovara nakon njegovog pada. Domovinski rat trajao je od 17. kolovoza 1990. do 23. kolovoza 1996. (to razdoblje obuhvaćeno je i Zakonom o općem oprost - „Narodne novine“ broj 80/96.), a posljednja vojno-redarstvena akcija „Oluja“ zbilja se u kolovozu 1995. godine. S obzirom na izneseno, a imajući u vidu citirane odredbe članka 6. Konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949., izvjesno je da je i u travnju 1992. postojala obveza okupatora koji je privremeno zauzeo Istočnu Slavoniju primjenjivati tu Konvenciju.

Optuženi K. H. u žalbi tvrdi i da oštećena Ž. G. nije bila pripadnica okupiranog stanovništva, jer se iz Srbije svojevrijeme vratila u V., unatoč mogućnosti da po padu grada ode na slobodni teritorij Republike Hrvatske.

Suprotno ovim tvrdnjama, iz iskaza oštećene Ž. G. ispitane kao svjedokinje nedvojbeno proizlazi da je ona sa sestrom A. i kćeri, nakon pada V., bila odvedena u Srbiju te da je nakon nekoliko mjeseci vraćena u V., dakle, da nije imala mogućnost izbora odnosno slobodnog odlaska na neokupirani teritorij Republike Hrvatske. Međutim, Ženevskom konvencijom o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. zaštićene su sve osobe koje se, u slučaju sukoba ili okupacije, u bilo kojem trenutku i na bilo koji način nađu u vlasti stranke sukoba ili okupacijske sile čiji nisu državljani (članak 4. stavak 1. Konvencije), pa su to izvjesno bile i oštećene Ž. i A. G., neovisno o tome na koji način su se zatekle u kritično vrijeme u V..

Slijedom iznesenog, nije počinjena povreda kaznenog zakona iz članka 355. točke 4. Zakona o krivičnom postupku, a niti neka druga takva povreda na koju drugostupanjski sud, u skladu s odredbom članka 366. stavka 1. točke 2. Zakona o krivičnom postupku, pazi po službenoj dužnosti.

U odnosu na žalbe zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja:

Pobijajući pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja, optuženici M. H. i K. H. pokušavaju osporiti iskaz oštećene Ž. G. i ocjenu tog iskaza koju je dao prvostupanjski sud.

Tako optuženi M. H. u žalbi tvrdi da su kontradiktorni i neuvjerljivi iskazi oštećene Ž. G. ispitane kao svjedokinje; tvrdi da je ona lagala, jer da bi joj od ozljeđivanja koje je opisala ostali ožiljci; ističe da je mijenjala iskaze, posebno o tome je li on s njom imao odnos, a navodi da ga ova oštećenica tereti zbog novca odnosno mirovine.

Optuženi K. H. u žalbi opširno citira iskaze svjedokinja Ž. G. i J. V. te ih analizira i uspoređuje s drugim dokazima, tvrdeći da ih oni opovrgavaju. Tako, primjerice, ističe da svjedok T. P. nije ništa iskazao o ozljedama oštećenice, da niti jedan svjedok nije iskazao da se optuženi H. nedolično ponašao prema oštećenici, a kamoli da ju je silovao, da to tvrdi samo oštećenica, ali da je njen iskaz kontradiktoran, da je svjedok P. iskazao da je oštećena Ž. G. njemu došla s J. V. i djevojčicom, a ne spominje optuženog H.; da svjedok P. ne govori da je oštećenicu vodio u vojarnu da da izjavu niti da je pronašao tragove silovanja u stanu kako to opisuje svjedokinja V.. Optuženi H. u žalbi ističe i da je oštećena Ž. G. različito iskazivala o datumu progona iz V. kao i o datumu silovanja, da je navela da C. nije poznavala do kritičnog dana, a da je svjedokinja V. iskazala da je oštećenica često slala sestru kod C. po cigarete; da je navela da se ne sjeća da joj je D. L. išta radio, a on sam taj dio događaja opisuje drugačije; da je oštećenica različito iskazivala o tome je li njena majka nosila hrvatsku uniformu, da je ranije iskazala da su tijekom silovanja svi šutjeli i da nije bilo priče, kasnije je navela da su joj prijeteći, da je ranije rekla da su neki od njih imali automatsko oružje, a kasnije je navela da ne raspoznaje oružje po vrsti. Ovaj optuženik tvrdi da je oštećenica izmislila silovanje bi dobila status prognanika i mirovinu te da je lagala i jer je prije rata bila prevarila njegovu suprugu za tenisice te da su oni bili u lošim odnosima s oštećenicom. Ističe i da je svjedok L. iskazao da je optuženi H. bio samo jedan od promatrača.

Suprotno ovim žalbenim tvrdnjama, sud prvog stupnja pažljivo je analizirao i valjano je ocijenio provedene dokaze, kako iskaze oštećene Ž. G. ispitane kao svjedokinje, tako i iskaze svjedokinje J. V. te svjedoka D. L. i T. P., kao i ostalih ispitanih svjedoka, svakog pojedinačno i u vezi s ostalima, a pravilno je ocijenio i iskaze optuženika H. i H.. Taj sud posebnu je pozornost posvetio pojedinim nedosljednostima u iskazivanju svjedokinje Ž. G. i nekim proturječjima između njenog iskaza i iskaza svjedoka J. V. i T. P. te je ispravno zaključio da ta proturječja ne dovode u sumnju istinitost osnovnih dijelova tih iskaza.

Naime, prvostupanjski sud ispravno ukazuje na dosljednost svjedokinje Ž. G. u opisivanju bitnih elemenata predmetnih događaja, a uz to valja istaći da je oštećenica ispitana u šest navrata, pri čemu je i između pojedinih ispitivanja prošlo dulje vrijeme (prvi puta ispitana je 1996., a posljednji put 2007. godine), ali i da su od zbivanja koja su predmetom ovog postupka (travanj 1992.) pa do njenog prvog ispitivanja pred istražnim sucem protekle četiri godine. Stoga je potpuno razumljivo da oštećenica tijekom svih tih ispitivanja nije identično iskazivala o pojedinim detaljima tih događaja koji su, kao i drugi doživljaji svjedokinje tijekom rata, na nju nedvojbeno traumatski djelovali i koje je ona očigledno pokušavala potisnuti iz sjećanja. Stoga upravo dio iskaza svjedoka D. L. kojega u žalbi ističe optuženi H., koji je tek u nastavku svog iskaza opisao bludne radnje koje je obavio nad oštećenicom, a koje ona sama nije opisala, potvrđuju ovakvu ocjenu njenog iskaza. Štoviše,

upravo te razlike u njenim opisima manje važnih dijelova predmetnog događaja - koji je trajao cijelu noć, prvo u stanu J. V., a zatim i u stanu optuženog H., a zlostavljanja oštećenice nastavio je muškarac s nadimkom „C.“ i sljedećih dana - ukazuju da ona nije „naučila“ svoj iskaz i jednako ga ponavljala prilikom svih ispitivanja, već da je govorila iskreno te da je dodavala one pojedinosti kojih bi se tijekom iskazivanja prisjetila.

Suprotno navodima iz žalbi optuženika, svjedokinja Ž. G. je u svim svojim iskazima dosljedno iskazala da je od strane više osoba bila silovana prvo u stanu J. V., a potom da je odvedena u drugi stan, gdje je ponovno bila silovana te da je spomenuti „C.“ i u danima koji su uslijedili dolazio u stan u kojem se nalazila i nastavio ju silovati, a dosljedno je iskazivala i o zlostavljanju koje je pretrpjela njena sestra, A. G..

Svjedokinja J. V. također je bila dosljedna u tvrdnji da su kritične večeri optuženici K. H. i M. H. zv. F. te C. i I. H. s oštećenom Ž. G. došli u njezin stan, da su Ž. odveli u sobu, a svjedokinju s djecom - njenim sinom te kćeri i sestrom Ž. otjerali u kuhinju, iz koje je svjedokinja čula naredbe „zini“, „miješaj“ i slično, čula je i udaranje šamara te više puta i otvaranje vrata sobe i stana te dolaske i odlaske više osoba. Svjedokinja je iskazala i o odnošenju pivske boce u sobu gdje je odvedena oštećenica. I sin ove svjedokinje, V. K., iskazao je da su u njihov stan došla dva do tri muškarca, kasnije da ih je bilo možda šest ili sedam, te da su oštećenicu odveli u sobu „radi nekakvog ispitivanja“, a i on je čuo njen plač kao i šamare.

Dakle, iskazi ovih svjedoka potvrđuju svjedočenju oštećene Ž. G. u njenom opisu dijela događaja koje su, s obzirom na mjesto na kojem su se nalazili, oni mogli vidjeti, a posredno, kada opisuju što su čuli, potvrđuju i njen opis zbiljanja u sobi i zlostavljanja koje je pretrpjela.

Niti iskaz svjedoka T. P. ne dovodi u sumnju istinitost iskaza oštećene Ž. G., jer taj svjedok, suglasno oštećenici, opisuje njeno prijavljivanje silovanja, pri čemu ponavlja detalje o kojima je iskazala i oštećenica („C.“ tjeranje da sjedne na pivsku bocu). S obzirom na protek gotovo petnaest godina od tog događaja do ispitivanja ovog svjedoka, potpuno je jasno da se razlike u pojedinim detaljima tog kontakta između iskaza ovog svjedoka i iskaza oštećenice (o tome je li njegovom razgovoru s oštećenicom bila nazočna i J. V., je li oštećenica nakon razgovora bila kod liječnika ili ju je on samo uputio da ode na pregled i slično) te iskaza svjedokinje J. V. (o tome je li svjedok uočio tragove silovanja u njenom stanu) ne ukazuju bitnima za ocjenu istinitosti iskaza ovih svjedoka o bitnim dijelovima predmetnih događaja.

Nije u pravu optuženi K. H. niti kada u žalbi tvrdi da je prvostupanjski sud, s obzirom na navode iz medicinske dokumentacije oštećene Ž. G. prema kojima je ona „sklona paranoidnim interpretacijama“, na postavljenu dijagnozu „trajne promjene osobnosti“, kao i na njen IQ koji iznosi 78, trebao razjasniti njenu sposobnost da svjedoči. Sud prvog stupnja je, imajući u vidu citirane iskaze svjedoka J. V., V. K., T. P., a i dio iskaza D. L., nedvojbeno utvrdio da je kritične zgrade došlo do višestrukog silovanja i drugih oblika zlostavljanja oštećenice opisanih u izreci prvostupanjske presude, pa je sasvim izvjesno da oštećena Ž. G. nije izmislila taj događaj. S obzirom na njenu dosljednost u opisivanju bitnih dijelova tih zbiljanja, kao i činjenicu da o nekim detaljima zlostavljanja (primjerice, ponašanju D. L. o kojem je i sam optuženi H. iskazivao) ona nije govorila, očigledno je da oštećena Ž. G. nije

preuveličavala okrutnost postupanja kojem je bila izložena. Konačno, treba istaći da psihijatrijsko vještačenje svjedokinje, koje u žalbi sugerira optuženi H., ne može dati odgovor na pitanje je li ona u cijelosti ili djelomično iskazivala istinito, jer takvu ocjenu u kaznenom postupku daje samo sud, nakon analize svih dokaza, svakoga pojedinačno i u vezi s ostalima, a ocjena prvostupanskog suda da je oštećenica bila sposobna svjedočiti ničim, pa niti citiranom medicinskom dokumentacijom, nije dovedena u pitanje.

Nepotpuno utvrđeno činjenično stanje optuženi K. H. nalazi u odbijanju prvostupanskog suda da ispita dr. C., za kojeg je svjedok P. rekao da je pregledao oštećenicu.

Međutim, iskaz ovog svjedoka ne ukazuje se značajnim za utvrđenje bilo koje odlučne činjenice. Okolnost koja bi tim dokazom eventualno mogla biti utvrđena predstavljala bi samo potvrdu jednog, u biti beznačajnog dijela iskaza svjedoka P. (koji je rekao da je, nakon razgovora s njim, oštećenica bila na pregledu kod navedenog liječnika) ili njemu proturječnog dijela iskaza oštećene Ž. G. (koja je navela da nakon razgovora s P. nije bila na liječničkom pregledu), ali taj dokaz ne bi bio relevantan za ocjenu istinitosti iskaza Ž. G. u njegovom bitnom dijelu, niti bi doveo u sumnju činjenicu da je Ž. G. govorila o predmetnim događajima svjedoku T. P..

Slijedom iznesenog, žalbe optuženog M. H. i optuženog K. H. zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja ukazuju se neosnovanima.

Državni odvjetnik pobija presudu zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, smatrajući da je prvostupanski sud neosnovano iz opisa radnje kaznenog djela ispustio tvrdnju iz optužnice da je i optuženi M. H. silovao oštećenu Ž. G.. Ovaj žalitelj ističe da je oštećenica prilikom ranijih ispitivanja u više navrata iskazala da ju je silovao i optuženi H. te da niti prilikom ispitivanja na glavnoj raspravi nije isključila da je i ovaj optuženi obavio s njom spolni odnos, već da je samo navela da se toga ne sjeća. Smatra da su njeni iskazi dani deset godina ranije uvjerljiviji i logičniji te da je sama rekla da su joj kod prvog iskaza sjećanja bila svježija.

Suprotno ovim tvrdnjama, sud prvog stupnja ispravno ističe da je prilikom ispitivanja na glavnoj raspravi, usprkos proteku vremena od predmetnog događaja, oštećena Ž. G. jasno i određeno iskazala da su osobe koje su je kritične zlostavljale optuženog M. H. ostavile za zadnjeg, da je ona tada već počela gubiti svijest, tako da nije sigurna je li i ovaj optuženik izvršio nad njom obljubu, ali je bila sigurna da je pokušao obljubu hvatajući je za grudi i vaginu. Osim toga, prvostupanski sud okolnost je li optuženi H. samo pokušao ili je i započeo spolni odnos s oštećenicom utvrđuje i na temelju nalaza i mišljenja liječnika vještaka dr. N. M., prema kojemu je kod optuženog H. zbog dugotrajne šećerne bolesti oslabila seksualna moć, dok je seksualna želja ista. Stoga sud prvog stupnja pravilno zaključuje da nije s potrebnom sigurnošću dokazano da je optuženi H. obavio, ili bar započeo spolni odnos s oštećenom Ž. G., pa je ispravno taj dio optužbe u izreci presude zamijenio utvrđenjem da je optuženi H. „pokušao izvršiti obljubu nad oštećenom Ž. G., hvatajući ju za grudi i vaginu“.

Stoga se i žalba državnog odvjetnika zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja ukazuje neosnovanom.

U odnosu na žalbe zbog odluka o kaznama:

Međutim, u pravu je državni odvjetnik kada u žalbi tvrdi da se kazne zatvora, koje su prvostupanjskom presudom optuženom M. H. i optuženom K. H. izrečene svakom u trajanju po sedam godina, ukazuju preblagima.

Naime, državni odvjetnik navodi da prilikom odmjeravanja kazni nisu u dovoljnoj mjeri cijanjene utvrđene otegotne okolnosti koje proizlaze iz načina počinjenja kaznenog djela, a osporava značaj olakotnih okolnosti obiteljskim i materijalnim prilikama optuženika te protoku vremena od počinjenja djela do presuđenja.

Optuženi K. H., žaleći se protiv odluke o kazni, navodi da sud nije u dovoljnoj mjeri cijenio olakotne okolnosti, da nije cijenio da on, usprkos saznanju o vođenju postupka, nije pobjegao, pa se takvo njegovo držanje pred sudom također treba cijiniti olakotnim.

Optuženi M. H. ističe ovu žalbenu osnovu, ali ju ne obrazlaže.

Sud prvog stupnja je obojici optuženika olakotnima cijenio dosadašnju neosuđivanost, tešku materijalnu situaciju, smanjenu uračunljivost i protek vremena od počinjenja djela, optuženom H. i zdravstveno stanje te obiteljske prilike, a optuženom H. da je udovac i otac jednog djeteta. Otegotnim je optuženom H. cijanjeno što je on, nakon što je pokušao obljubiti oštećenu Ž. G., nanio patnje i njenoj sestri A. G., dok je optuženom H. otegotnim cijanjeno višekratno silovanje oštećenice, uz kasnije prisiljavanje na felatio.

Način počinjenja kaznenog djela za koje su optuženici proglašeni krivima, po ocjeni ovog drugostupanjskog suda, ukazuje na visoki stupanj upornosti i bezobzirnosti koje su optuženici M. H. i K. H. kritične zgrade iskazali svojim postupanjem prema oštećenicama.

Optuženi M. H. je, prema utvrđenjima opisanima u izreci prvostupanjske presude, sudjelovao u zlostavljanju oštećene Ž. G., prvo u stanu J. V., a nakon toga i u njegovom stanu u koji je ova oštećenica odvedena, i to pred njenom šestogodišnjom sestrom, a pokazao je izuzetnu bezobzirnost i brutalnost izivljavajući se nakon toga i na njenoj sestri, A. G., kojoj je prstom penetrirao u vaginu, ozlijedivši joj pritom himen, dok je optuženi K. H. u više navrata silovao oštećenu Ž. G., prvo u stanu J. V., a zatim, pred očima njene sestre, i u stanu optuženog H., a tražio je od nje da ga i oralno zadovolji. Dugotrajnost i intenzitet zlostavljanja oštećenica koje i danas trpe posljedice tih događaja nedvojbeno ukazuju na krajnju surovost u postupanju oba optuženika i na izuzetno visoki stupanj njihove kriminalne volje, pa valja zaključiti da ovakvo izivljavanje optuženika nad oštećenicama, koje ni na koji način nisu pridonijele tim zbivanjima, niti su se na bilo koji način mogle oduprijeti optuženicima i njihovim supočiniteljima, nadilazi one postupke koji se najčešće nalaze kod počinjenja kaznenih djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Ove otegotne okolnosti sud prvog stupnja je, po ocjeni ovoga suda, podcijenio, a precijenio je značaj ranije opisanih olakotnih okolnosti,

Zbog toga je valjalo optuženog M. H. i optuženog K. H. za kazneno djelo iz članka 120. stavka 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske za koje su prvostupanjskom

presudom proglašeni krivima na temelju istog propisa osuditi na kazne zatvora u trajanju po deset godina.

Ove kazne ukazuju se primjerenima i počinjenome djelu i ličnostima počinitelja te pogodnima za ostvarenje opće svrhe kažnjavanja - da budu društvena opomena svim mogućim počiniteljima takvih kaznenih djela i da utječu na sprječavanje kaznenih djela, kao i da utječu na optuženike da shvate društvenu neprihvatljivost ponašanja za koja su proglašeni krivima i da shvate da je pravo svake osobe na dostojanstvo, poštivanje ličnosti jedna od temeljnih vrijednosti svakog društva.

U izrečene kazne optuženicima je na temelju članka 45. stavka 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske uračunato vrijeme provedeno u pritvoru.

Slijedom iznesenog, prihvaćena je na temelju članka 377. stavka 1. Zakona o krivičnom postupku žalba državnog odvjetnika u dijelu u kojem se ista odnosi na odluku o kaznama te je preinačena prvostupanjska presuda na način kako je odlučeno pod točkom I. izreke.

Budući da ne postoje preostali razlozi zbog kojih državni odvjetnik pobija prvostupanjsku presudu, a niti razlozi zbog kojih optuženici pobijaju presudu suda prvog stupnja, valjalo na temelju članka 374. Zakona o krivičnom postupku žalbe optuženog M. H. i optuženog K. H. u cijelosti, kao i žalbu državnog odvjetnika u preostalom dijelu odbiti kao neosnovane te u pobijanom, a nepreinačenom dijelu potvrditi prvostupanjsku presudu, kako je i odlučeno pod točkom II. izreke ove presude.

U Zagrebu, 27. veljače 2008.

Zapisničar:
Ivan Protković, v.r.

Predsjednica vijeća:
Vesna Vrabetić, v.r.